

Reisverslag "Ethiopie-Lalibela". 21 -30 januari 2011.

Onze groep van 14 deelnemers, een 9 koppige delegatie uit Peer, aangevuld met 5 Bilzenaren, vertrok om 19u30 met Ethiopiën Airlines vanuit Brussel via Parijs naar Adis Abeba in Ethiopië. Het was omstreeks 7u30, de volgende dag, (5u30 Belgische tijd) dat we voet aan de grond zette op Afrikaanse bodem. Het was zaterdag 22 jan.

Na het aanschaffen van een visum ter waarde van €17, verlieten we de luchthaven met een busje goed volgeladen met onze valiezen. (Ieder van ons had ook nog een extra valies gevuld met schoenen of T-shirts, voor de kinderen van Lalibela).

In hotel "Jupiter" kregen we onze kamer toegewezen en werd het al duidelijk dat de Ethiopiërs vriendelijk en behulpzaam zijn: het personeel brengt de valiezen naar elke kamer! Tijdens het ontbijt maakten we kennis met de sterke, maar toch lekkere Ethiopische koffie. Onze plaatselijke gids Chetachew Tekeba, zeg maar 'Tjèta', begeleidde ons op verkenning in Adis Abeba, de hoofdstad van het land waar we een week zullen verblijven.

In het "trouwpark" maakten we al kennis met de typische rituelen en muziek van de priesters, diakens en monniken van de Koptische Kerk.

We proefden het lokale bier, "een St George", en... tijdens de volgende dagen zullen we nog dikwijls 'Saint George' aanroepen.

Na het middagmaal kregen we bezoek van een van de bekendste atleten van Ethiopië : Haile Gebrselassie. Hij woont samen met zijn vrouw en drie dochters in Adis Abeba. Vooral Guy Wauters, vroeger ook een fervent lange afstandloper, was onder de indruk van de ontmoeting met deze wonderbaarlijke topatleet.

Nadat we de nodige fotoshots hadden vastgelegd, reden we met ons busje naar het nationaal museum om daar kennis te maken met “Lucy”, een dame die 3.18 miljoen jaar oud zou zijn. Wij zagen alvast een ‘replica skeleton’ van de oudste vrouw ter wereld, of van wat er van haar overblijft.

Onze gids leidde het busje langs de Mercatomarkt en zo terug naar ons hotel. ’s Avonds genoten we van een heerlijk diner in een lokaal restaurant op de Entotoberg, met een mooi zicht op ‘Adis Abeba by night’.

Zondag 23 januari .

Tjèta’s broer, Habtu, zal ons de hele dag rondleiden in Adis. Met Ayellow achter het stuur van het busje rijden we naar de top van de Entotoberg, op een hoogte van meer dan 3000m., een berg vol met Eucalyptus bomen. We zien er het kleine ronde Maria-kerkje en de grote achthoekige Rafaëlkerk. Verder bezoeken we de sobere gebouwen waar keizer Menilek II woonde eind 19^e eeuw. Natuurlijk werden wij aangeklampt en achtervolgd door kleine kinderen, verlangend uitkijkend hoeveel Birr wij ze zullen geven.

Lunchen deden we in “Lucy’s bar”, een oase in de buurt van het museum. Proeven van een ‘Doro Wot’, kip met pikante saus en Enjera, of van een ‘Quanta Firfir’, nog pikanter en met verschillende soorten vlees, of laat ons zeggen beenderen met wat vlees aan. Maar ook de pizza’s waren van heerlijke kwaliteit.

Aan kerken geen gebrek in Adis. De St.George kathedraal, gebouwd door Menelik om de troepen te eren die de Italianen hebben verjaagd, en de Trinity Church, de kathedraal van de Heilige Drie-eenheid, gebouwd na de terugkeer van Haille Selassie uit ballingschap in Engeland, moesten we gezien hebben! In de St.Joriskerk (= St. George) kregen we zelfs muziekles van onze gids.

de Trinity church..

Zingende monnik in de St. George kerk.

Maandag 24 januari.

Na het vroege ontbijt werden onze valiezen vastgesjord op het busje en met enige vertraging begonnen we aan een tocht van meer dan 500km naar Bahir Dar. Het klooster van Debre Libanos hebben we niet gezien, wel prachtige vergezichten.

Levendige dorpjes zijn we gepasseerd. Vooral de Canyon van de Nijl heeft indruk gemaakt, en niet vergeten de “controle” aan de grens met Amhara aan de brug over de Nijl.

In Dejen hielden we halt om te lunchen. Nadat we onze handen hadden gewassen kregen we

brood en vlees voorgeschoteld, doorgespoeld met een ‘dras’, een biertje uit het vat. Hier was het echt meedoen met de lokale, Ethiopische gewoonten.

In Debre Marcos hielden we een laatste stop in 'hotel Tilik', een Europees aandoend gebouw met deftige toiletten. De laatste 'plasstop' was gewoon even halt houden, langs de weg, in niemandsland, en een plaatsje zoeken achter een boom. En toch waren we daar niet alleen. Na enkele minuten werden we omringd door nieuwsgierige kinderen, niemand weet waar ze zo plots vandaan kwamen!

Het was al enkele uren donker toen we de 'Kurufti lodge' in Bahir dar bereikten. De laatste honderd kilometers waren een beproeving voor onze chauffeur. Een stevig onweer met heel wat regen, slechte onverlichte wegen, een bus waarvan de lichten niet normaal functioneerden, vermoeidheid die parten speelde...

Iedereen was daarom ook heel blij en opgelucht toen we de parking van de Lodge opreden. Een verlossend applaus voor Ayellow onze 'driver', en daarmee was alle leed vergeten.

We logeerden in een sprookjesachtige sfeer. In de gezellige eetzaal genoten we van een degelijk buffet, en sommigen hadden nadien nog behoefte aan een 'Pousse Café'. Lekkere Cognac en Whisky voor weinig Birrs. De nacht was maar kort!

Dinsdag 25 jan.

Ontwaken in een sprookjesomgeving is zalig. In de vroege ochtendzon ontdekten we de puurheid van het 'Tana Lake' en zijn omgeving.

Het ontbijt smaakte heerlijk. De koffie is nog altijd even lekker.

Straks op het eiland zullen we de koffiebonen, oorsprong van dit aards genot, aan de struiken zien hangen.

Het Tana meer, 85km lang en 65km breed ligt op een hoogte van 1840m

en is gemiddeld 14m diep. Er liggen verschillend eilandjes met heel wat kloosters.

Na een boottocht van een half uur bereikten we het schiereiland Zeghé. Na een deftige discussie over wie wel mag gidsen, trekken we het bos in naar de top waar de 'Uhra Kidane Mehretkerk' ligt.

Rond de kerk liggen de optrekken voor de monniken: eetzaal, voorraadkamer, keuken...

We zien talrijke koffieplanten en hopstruiken. Één koalabeertje hebben we kunnen ontwaren hoog in een eucalyptusboom. In de kerk zien we dat de wanden allen beschilderd zijn met fresco's uit de 17de eeuw. Monniken wandelen zwijgzaam aan ons voorbij.

Tijdens de terugtocht merken we nog een nijlpaard, een kolonie pelikanen, lokale oeverbewoners en talrijke papyrusbootjes.

De middaglunch, een uitgebreid buffet, met heerlijke Zuid Afrikaanse wijnen, werd ons aangeboden door de president van de Amhara regio : Ato Ayalew Gobeze. Na de gebruikelijke toespraken ontbrak ook hier niet de traditionele koffieceremonie.

's Namiddags reden we 35 kilometers over een drukke stofferige weg richting blauwe Nijl. Uiteindelijk hielden we halt in het dorpje 'Tis Abay'. Wij kozen voor de overzetboot, om zo verder te wandelen naar de 400m (?) brede waterval. De lokale bevolking noemt hun attractie: 'Tis Isat', of 'Tisoha', wat betekent: 'Waterdamp'. Het is wel indrukwekkend om het water zo'n 45 m diep te zien neerstorten. (Natuurlijk is de waterval op zijn mooist in het regenseizoen, en vooral 's morgens als de ochtendzon zorgt voor prachtige regenbogen.)

Na een deugdlopende wandeling, in een prachtig decor, en weer enkele birr's lichter, mochten we nog eens de drukte van het verkeer, gevormd door de lokale bevolking met hun karren, ezels en ander vee, aangevuld met vol geschoude oud vrachtwagens, trotseren. Neem daarbij nog het vulkaanachtige stof dat langs elk reetje in de bus binnendrong, en je kunt begrijpen dat iedereen na aankomst in onze Lodge, blij was met een verkwikkende douche, en ... een of meerdere St-Georges.

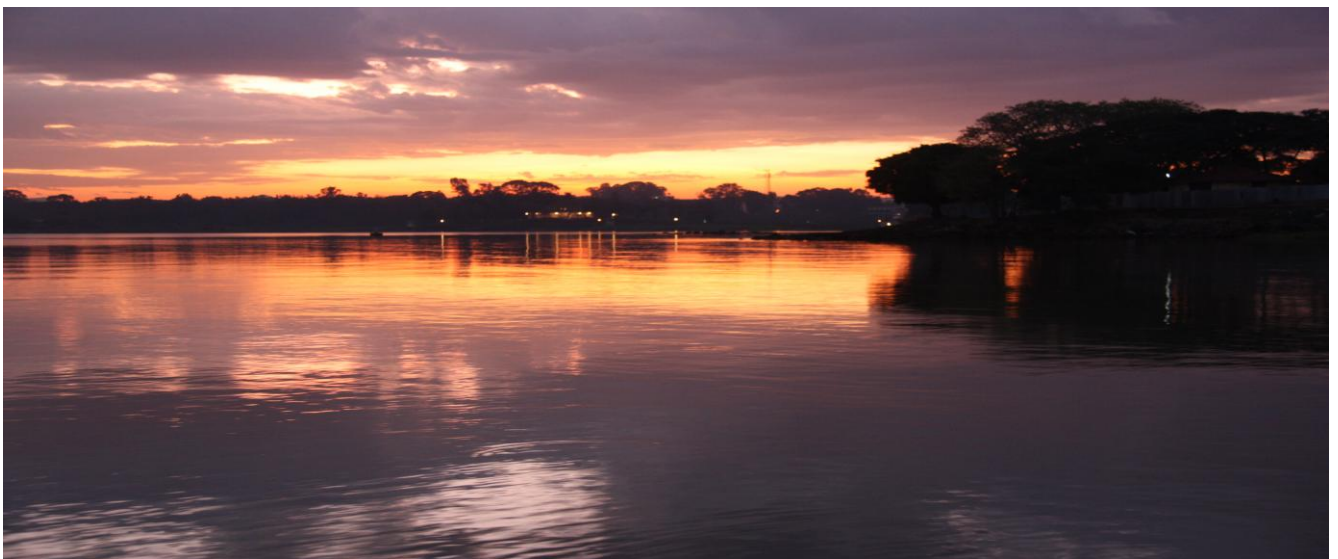

Om 18u30 werden we verwacht op het terras aan het meer, waar in een sfeervolle omgeving Alex iedereen trakteerde ter gelegenheid van zijn 57ste verjaardag.

Naar het schijnt, leken sommige medereizigers tien jaar jonger! Bleek dat zij geprofiteerd hadden van een gratis massage...

Theo gaf ook wat taalles. 'Hoe gaat het', is in het Amhaars : "denaning", gericht naar één persoon, en "denana", gericht naar een groep.

Gezien we de volgende dag vroeg uit de veren moesten, waren er geen plakkers die avond. Een wekker hadden we niet nodig, want al vroeg in de ochtend galmden de luidsprekers, met onherkenbare gebeden, ons allen wakker.

'Een zonsopgang aan het Tana meer', dat kregen we extra tijdens ons ontbijt op woensdagmorgen.

Na een grondige controle van alle valiezen in de luchthaven (?) van Bahir Dar mochten we toch het vliegtuig op richting Lalibela, einddoel van onze Ethiopiëreis. Kapitein van de 'Bombardier Q- 400' van Ethiopië Airlines, was de eerste vrouwelijke pilote van Ethiopië : Amsale Gualu.

Zij bracht ons veilig naar Lalibela. In Gondar deed ze zelfs een tussenstop.

Om stipt 9u15 landde de Bombardier in Lalibela.

Enkele minuten later stonden we met onze bagage buiten aan de vertrekhal, waar een onvergetelijke ontvangst ons te beurt viel. Met zang en dans werden wij verwelkomd door de burgemeester,

andere functionarissen en vooral veel kinderen!

Na een tocht van ongeveer een half uur kwamen we aan in het centrum van de stad Lalibela. Boven de weg merkten we al een spandoek op met de aankondiging dat de “PEERSTREET” zou geopend worden.

Op het dorpsplein maakte iedereen zich op om de feestdag van Saint George te vieren : tientallen priesters, diakens en monniken samen met feestelijk uitgedoste bewoners stonden klaar om in processie naar de St. George rotskerk te gaan.

Wij werden nog uitgenodigd voor een koffie, en zo kwam het dat wij pas konden genieten van het spektakel nadat de stoet al vertrokken was.

Tot aan de kerk zijn we niet geraakt, want wij moesten naar ons hotel ‘Mountain View’, daar stond het eten op ons te wachten. Maar onze eerste kennismaking met Lalibela was geweldig! Mountain View heeft zijn naam niet gestolen, het uitzicht is formidabel. ‘Het

doet zo een beetje denken aan het Andesgebergte in Zuid Amerika’ vertelt Rik, secretaris ocmw-Peer.

In de namiddag bezochten we de rotskerken, of toch een gedeelte ervan. Heel merkwaardig allemaal om vast te stellen dat er 800 jaar geleden zulke uitdagingen mogelijk waren. Koning Lalibela heeft er werk van gemaakt! In een tijdspanne van 24 jaar werden 11 kerken uitgehouwen in de rotsen en door tunnels met mekaar verbonden.

Afzonderlijk gelegen ligt de “Bete Giyorgis”, nog altijd in perfecte staat, zonder restauratiewerken in de voorbije 800 jaar! Helmaal uitgekapt in de rotsgrond.

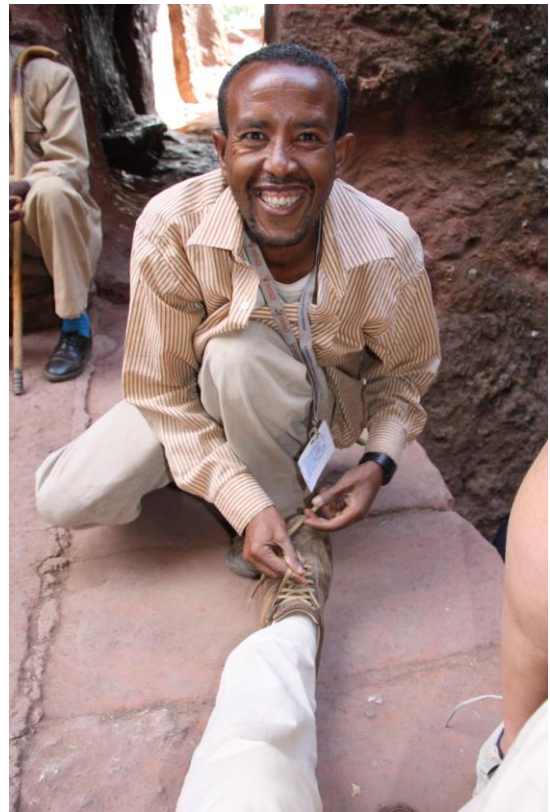

Wat opviel tijdens dit bezoek aan, zeg maar ‘het zevende of achtste wereldwonder’, was het ontbreken van enige beveiliging. Geen afrasteringen, geen bordjes met ‘verboden aan te raken’, geen camerabewaking. Schilderijen van honderden jaren oud hingen gewoon tegen een muur of stonden op de grond. De enige bewaking (?) gebeurde door een rustige monnik die stoïcijns aanwezig was in elke kerk.

En buiten aan de ingang van elke kerk waren er behulpzame hulpgidsen of diakens om onze schoenen uit en aan te doen.

Wat we nooit te zien kregen was “het Heilige der Heiligen”, de afgesloten ruimte alleen toegankelijk voor de priesters, en waar zich een kopie bevindt van “de Ark des Verbonds” of “Tabot” .

De originele Tabot zou in een kerk in Axum zijn.

In sommige kerken konden we nog muurfresco's zien , in andere zagen we dan weer uitgekapte beeltenissen van heiligen. Ja, het was indrukwekkend!

Voorgespiegeld als ‘een korte wandeling’ terug naar het hotel, bleek dit wel een stevige wandeling te worden van bijna een uur. Maar niet getreurd, we hebben onze ogen de kost gedaan op deze terugweg door ‘de stad Lalibela’ .

Terug in het hotel was een St-George weer meer dan welkom!

Donderdag 27 jan.

Vroeg uit bed, want André had ons gemeld dat, om 6 uur 's morgens, de kinderen naar het hotel zouden komen om hun T-shirts en schoeisel te komen af halen.

Wij alles mooi uitgesteld, net als op een Limburgse rommelmarkt, maar het duurde tot half acht vooraleer de uitgelaten jongeren kwamen aangelopen. Mooi in rijen van vier, met begeleiders, die nog de stok hanteerden zoals honderd jaar geleden in België, maar discipline was er!

Na een uur was alles verdeeld. Ook het personeel van het hotel kreeg hun deel van de schoenen van het Bilzerse "Belisia Shoe".

Iedereen tevreden!

Wij mochten naar het centrum van Lalibela, want om 9 uur werd de "Peerstreet" ingehuldigd. Wij werden er ontvangen als echte 'vip's'!

De persmedia was nadrukkelijk aanwezig met zwaar Panasonic materiaal, hopelijk zat er een cassette in hun toestel, want zij filmde alles, ook gisteren en de volgende dagen zagen wij hen nog bij elke uitstap van onze delegatie.

De rest van de voormiddag werd gevuld met een bezoek aan het ziekenhuis van Lalibela en aan de boerenfamilies in het dal.

In naam van de hele groep mag ik wel zeggen dat het schrijnend is vast te stellen dat door gebrek aan dokters, specialisten en verpleegsters het hele ziekenhuis niet functioneel kan werken.

Slechts een dokter engageert zich om de zieken te ontvangen en bij te staan. Maar hoelang nog? Tot hij een aanbieding krijgt in het buitenland, waar hij véééél meer geld kan verdienen? Een lokale verpleegster sprong in het oog, zij wil zich opwerken en alles doen voor de patiënten. Ook het ander personeel wil zich inzetten om de mensen te helpen.

Via Unicef zijn er medicijnen, en is het hospitaal, verhoudingen in acht genomen, degelijk uitgerust. Maar wie kan ermee werken??? Een eenvoudige operatiezaal, maar er is geen dokter aanwezig om operaties uit te voeren! Schrijnend allemaal.

Om half twaalf werden we opgevangen door leerlingen van de circusschool in het dal van Lalibela waar een tiental boerenfamilies wonen.

Tijdens en na het regenseizoen (van april tot augustus) winnen zij groenten en granen voor eigen gebruik, maar ook om te verkopen aan de plaatselijke horeca, vooral aan hotels voor toeristen. Maar in de andere maanden hebben zij onvoldoende water om verder te boeren. De bron die vroeger voor voldoende water zorgde tijdens de 'droge maanden', is opgedroogd. Wij werden er met open armen ontvangen. Speciaal voor de Belgische bezoekers was er een koffie ceremonie en stond de enjera klaar met gekookte eieren. Dit alles in hun eenvoudige hutjes die we mochten binnentreden.

Een verantwoordelijke van 'Plan International' beloofde dat er iets zal gedaan worden om de situatie te verbeteren, en om als nodig een nieuwe bron te boren. Ook de stad Peer zal dit project opvolgen en steunen.

Namiddag : officiële ontvangst in het culturele centrum met een academische zitting en ondertekening van het partnership tussen Peer en Lalibela.

Het stadsbestuur van Lalibela deed er alles aan om de Belgische gasten op een traditionele en uitbundige sfeer te ontvangen. Het werd een feestelijke namiddag met speeches en uitwisseling van geschenken.

Verder waren er optredens van leerlingen van de circusschool, en van “The Jember Cultural Music Club”, een orkest met zangeressen en dansers, de ‘Cuiturat dancers’, die ons lieten genieten van de typische ‘Sora Music’.

De nodige flesjes St.-Georges ontbraken natuurlijk ook niet!

Ondertussen werden tafels gedekt met een uitgebreid Ethiopisch buffet. Nadat we onze handen hadden gewassen mochten we de eetzaal binnen. Eten in overvloed, en ook aan drank geen gebrek. Zelfs lekkere honingwijn werd geserveerd in kleine flesjes. En tot slot het “verbroederingsbrood” samen met een kopje koffie.

De dag werd afgesloten in een donkere gezellige kroeg, “de Turpido Tej”, een soort feestzaal van het cultureel centrum.. Bij velen begon de honingwijn te werken en al snel heerste er een uitbundige sfeer met muziek, zang en dans.

Niemand kon de danslok weigeren van de charmante zangeres.

Tot slot zong ze voor iedereen persoonlijk een ‘Lucky wish’ .

Verbroedering Bilzen-Neerpelt!

Firmin heeft die nacht zalig gedroomd, maar... ook de gevolgen ondervonden van die verraderlijke Ethiopische honey-wine !

Het was een dag en avond om niet snel te vergeten!

Vrijdag 28 januari.

Die morgen werden verschillende 'Enterols' of andere darmfloraherstellende pilltjes ingenomen. Kater of gene kater, het programma werd verder uitgevoerd. Een bezoek aan de technische school stond op het programma.

Maar eerst bezochten we een klasje van meester Alemu Beherun. Hij leert de kinderen samenwerken: blinden, slechthorenden, mindervalide en valide kinderen zitten samen in de klas, en helpen mekaar en leren van mekaar. Het was echt een voorbeeldklas.

Het maandloon van een onderwijzer is slechts 500 Birr, een directeur krijgt iets meer: 1200 Birr. Het werk van Alemu kan ook niet anders dan echt gewaardeerd te worden. Hanne zou ook in staat zijn om hier vruchtbaar werk te leveren!

Marc Desmet en Marc Schaley, van het TIO Overpelt, konden hun ogen niet geloven bij het zien van de verschillende afdelingen in de technische school van Lalibela. Meer dan 2000 leerlingen, maar oh zo weinig accommodatie en degelijk materiaal. Ongelooflijk met welke beperkte middelen hier moet les gegeven worden.

De meisjes van “de kokschool” deden hun best om ons een spaghetti te bereiden. Met aansluitend de typische koffieceremonie met dessertkoekjes.

We werden opgevangen in het lokaal voor toerisme.

Vanwege de school kreeg Marc, een in hout vervaardigde, kopie van de St.-George kerk. Geschenken uit Peer en Overpelt zoals vouwmeters, pillichtjes, potloden... werden in dank aangenomen door de aanwezige leerkrachten van deze technische school. En voor alle de andere Peerse en Bilzerse gasten was er een trosje bloemen voorzien!

Bezoek school voor volwassenenonderwijs.

Verbazing bij iedereen van onze delegatie bij het aanschouwen van de verzorgd ingerichte lokalen van het “onderwijs voor volwassenen”.

Al worden de lokalen al twee jaar niet meer gebruikt, toch is hier geen gebrek aan degelijk materiaal.

Wegens ‘te hoge kosten’ en een gebrek aan geschoolde leerkrachten heeft men deze afdeling gesloten.

Waarom kan dit materiaal niet gebruikt worden in de afdelingen van de technische school??? Veel vragen die onbeantwoord blijven...

Na het middageten, dat op algemene aanvraag ingekort was tot het nuttigen van heerlijk vers fruit, hebben we alles eens rustig overlopen. Wat verwachten de autoriteiten van Lalibela van ons, wat kunnen we eventueel doen, welke projecten zijn haalbaar op korte, of langere termijn?

Samen met de plaatselijke burgemeester en andere verantwoordelijken van het gemeentebestuur van Lalibela zat onze delegatie mee aan tafel om oplossingen te zoeken hoe het partnership tussen Peer en Lalibela op termijn vruchten kan opbrengen. Namen en e-mails van verantwoordelijken per project werden uitgewisseld. Het was een constructieve namiddag waar beide burgemeesters plechtig beloofden om verder te werken aan oplossingen.

Gert trakteerde nog om zijn 35ste verjaardag te vieren, of moeten we zeggen zijn 28ste Ethiopische verjaardag.

Met onze laatste Birrs nog vlug even de dichtst bijzijnde souvenirshop opzoeken. Na wat gepingeld te hebben belandden de armbandjes, kruizen en andere halskettingen in onze reiskoffers.

Heel snel na het avondeten werd het rustig in het hotel. Iedereen voelde de vermoeidheid en ook de wetenschap, dat we morgen om 5 uur gewekt worden, deed iedereen snel zijn bedje opzoeken.

Zaterdag 29 jan.

De vlucht naar Adis Abeba verliep vlekkeloos. Omstreeks 11 uur landden we in de hoofdstad. Het was er geweldig druk. Leden van de Afrikaanse top maakten hun opwachting. Overall

strikte veiligheidsmaatregelen, en zeker aan de hotels waar diplomaten logeerden. Zo ook in ons daghotel “Atlas” waar iedereen een grondige foullering moest doorstaan.

In het “Antica” restaurant proefden we van de heerlijke pizza of spaghetti-bolognaise... en een laatste Maciato mocht ook niet ontbreken.

Cheta had nog een verrassing voor de shoppers. Hij bezocht met hen een gezellig shoppingcenter. Anderen gingen gewoon wat luieren in het hotel.

Rik en Alex hadden nog geen kerken genoeg gezien, en daarom bezochten zij de grootste kerk van Ethiopië : de ‘Verlosserskerk’. Volgens onze gids is dit zelfs de grootste kerk van Afrika. Ze is pas recent gebouwd en in 2004 ingewijd.

In het hotel maakten we nog kennis met een kranige vrouw uit Bornem, die op haar eentje ging aansluiten bij een groep van Aap-reizen om zo dertig dagen rond te trekken in Ethiopië.

Onze Ethiopië-reis werd afgesloten in een westers getint restaurant waar we werden uitgenodigd door de eerste secretaris van de Belgische ambassade in Adis Abeba. Wouter De Tavernier en zijn vrouw Indra Lamot lieten ons culinair genieten. Of zijn garnaalkroketten, lamsfilet en een uitgebalanceerd dessertenbord dagelijkse kost voor de gewone Ethiopiër? En de Zuid-Afrikaanse wijnen waren wel degelijk “topwijnen”!

Van de secretaris vernemen we dat er slechts 75 Belgen in Ethiopië wonen. Er zijn geen ontwikkelingsprojecten gesteund door de Belgische overheid. Allen ngo's en andere vzw's richten zich hier tot de plaatselijke bevolking. Voor ons land is Ethiopië het land waar de meeste adoptiekinderen vandaan komen. Peer is de eerste stad uit België die een partnership heeft met een Ethiopische stad.

Na het uitwisselen van de nodige dankwoorden, werd het tijd om afscheid te nemen en ons naar de luchthaven te begeven. Guy had nog een mooi geschenk voor de ambassadeur: een boek met prachtige luchtfoto's van Limburg.

Koen en Gert,.. tevreden...

Op de luchthaven was het weeral aanschuiven en een grondige bagagecontrole. Zelfs enkele stenen van de Entotoberg werden ontdekt en belandden met een snedig “Verboden” in de vuilbak.

Omstreeks half een zette de Boeing van Ethiopië-irlines koers richting Europa, meer bepaald naar Parijs. Vandaar nog een half uurtje tot Brussel. Het was zondagmiddag toen we weer in het koude mistige Bilzen aankwamen. Ook voor de mensen van Peer was het tegen de middag dat hun Ethiopië-reis erop zat.

Ik ben blij dat ik samen met Firmin, André, Guy, en Hanne uit Bilzen, en met de Peerse delegatie heb mogen genieten van een unieke ervaring. Groetjes van Rik uit Spurk in Bilzen.

RS/15/02/2011.